



Verkennend Ecologisch Onderzoek Rondweg Boskoop

Tempel & Randenburgseweg



Watersnip-rapport 12A031





Colofon

Titel	Verkennend Ecologisch Onderzoek Rondweg Boskoop
Subtitel	Tempel & Randenburgseweg
Status rapport	Eindrapport
Projectnummer	12A031
Datum uitgave	Juli 2012
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies Sanne Hof, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Buro SRO 't Goylaan 11 3525 AA Utrecht
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. C. Vaartjes

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	TOETSINGSKADER	9
2.1	LANDELIJK NATUURBELEID EN -WETGEVING	9
2.1.1	<i>Flora- en Faunawet</i>	9
2.1.2	<i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	10
2.1.3	<i>Nota Ruimte (2006)</i>	10
2.2	PROVINCIAAL BELEID	11
2.2.1	<i>Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)</i>	11
3	LOCATIEBESCHRIJVING	13
3.1	HUIDIGE SITUATIE	13
3.2	VOORGENOMEN PLANNEN	13
4	ECOLOGISCH ONDERZOEK	17
4.1	METHODE	17
4.2	FLORA	17
4.3	FAUNA	17
4.3.1	<i>Vogels</i>	17
4.3.2	<i>Vissen</i>	18
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	18
4.3.4	<i>Zoogdieren</i>	19
4.3.5	<i>Reptielen</i>	19
4.3.6	<i>Overige soorten</i>	19
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	23
6	BRONNEN	24

1 Inleiding

De gemeenten Boskoop en Bodegraven-Reeuwijk werken samen aan de realisatie van de Oostelijke Rondweg Boskoop. Buro SRO stelt in dit kader twee bestemmingsplanstukken op. Naar aanleiding hiervan is een verkennend ecologisch onderzoek uitgevoerd op de twee locaties waarop de bestemmingsplanstukken betrekking hebben.

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) in werking getreden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Beschermd plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermd diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden. Als dit wel dreigt te gebeuren tijdens het uitvoeren van bouwwerkzaamheden en dit door aanpassing van de plannen niet te voorkomen is, moet een ontheffingsaanvraag ingediend worden. Een onderzoek naar de aanwezige flora en fauna is daarom altijd noodzakelijk voor het uitvoeren van ruimtelijke inrichtings- of ontwikkelingsmaatregelen.

In juni 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Voorts wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde dier- en plantensoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en Faunawet en provinciaal compensatiebeleid);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Natuurbeschermingswet 1998);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken voor Ecologische Hoofdstructuurgebieden aangetast worden (toepassen afwegingskader Structuurschema Groene Ruimte).

2.1 Landelijk natuurbeleid en -wetgeving

2.1.1 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet) en overige soorten (tabel 2 FF-wet).

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Wanneer schade ontstaat aan de streng beschermde soorten uit tabel 3 moet altijd een ontheffing worden aangevraagd.

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen. Daarnaast geldt ten aanzien van soorten uit tabel 3 die eveneens opgenomen zijn in bijlage IV van de Habitatrictlijn, dat een ontheffing alleen verleend wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Het is ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de duurzame staat van instandhouding van de (streng) beschermde soorten waarborgen. Het

gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdát het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van Dienst Regelingen op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

2.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

De bescherming van gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen in de NB-wet. De NB-wet regelt de bescherming van Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden), Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands. Voor activiteiten, projecten of plannen die schadelijk zijn voor beschermde gebieden moet een vergunning aangevraagd worden.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of beschermd natuurmonument. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden, 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck', bevinden zich op respectievelijk 3,5 km ten zuidoosten en 5,5 km ten noordoosten van de planlocaties. Vanwege de afstand tot de planlocaties zullen de voorgenomen plannen geen directe invloed hebben op deze Natura2000-gebieden.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' zijn Kleine zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend. Doelsoorten van het gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn Gestreepte waterroofkever, Bittervoorn, Kleine Modderkruiper, Meervleermuis, Noordse woelmuis, Groenknolorchis, Platte schijfhoren, Roerdomp, Woudaapje, Purperreiger, Zwartkopmeeuw, Zwarte stern, Snor, Rietzanger, Grote karekiet, Grote zilverreiger, Kolgans, Smient en Krakeend. Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Slobeend, Kleine zwaan en Kolgans foerageren ook in de bredere omgeving van het Natura2000-gebied. De planlocaties liggen binnen de actieradius van deze doelsoorten. De planlocaties bieden echter geen geschikt biotoop voor deze soorten. Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

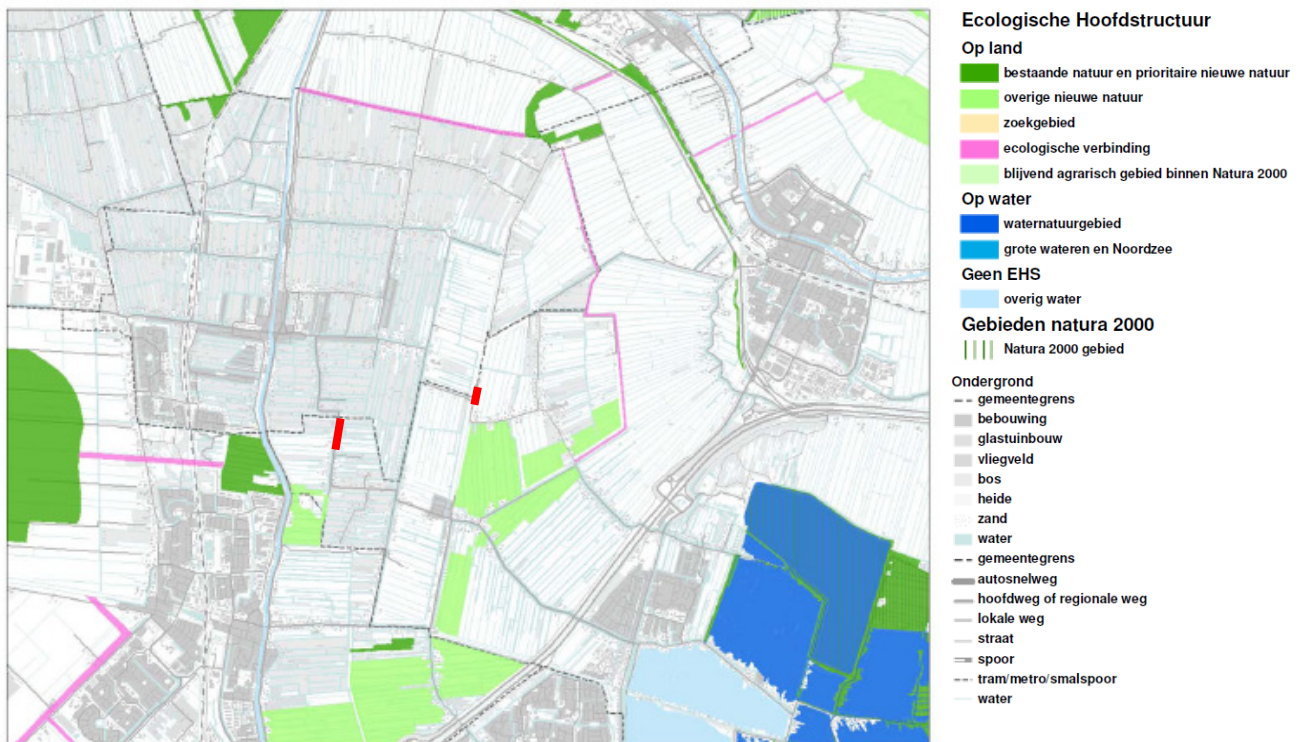
2.1.3 Nota Ruimte (2006)

Het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, is via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). De natuur in de EHS is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Dit compensatiebeginsel is geïntroduceerd in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en verder uitgewerkt in Spelregels EHS (2007). Binnen de door het Rijk

gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies de EHS. Provinciale ecologische verbindingzones zijn beschreven in het rapport 'Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (1998)'.

Rond de planlocaties liggen verschillende gebieden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (Figuur 1). Ten westen liggen de EHS-gebieden 'Voorofsche polder' en 'Bentwoud'. Ten zuidoosten liggen de EHS-gebieden 'Tempel' en 'Reeuwijkse Plassen'. Daarnaast liggen rond Boskoop verschillende ecologische verbindingzones.

De genoemde EHS-gebieden en ecologische verbindingzones liggen op enige afstand van het plangebied en zullen daarom geen schade ondervinden van de geplande werkzaamheden.



Figuur 1: Ecologische Hoofdstructuur in de directe omgeving van de planlocaties (Bron: <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS>)

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)

Op 2 juli 2010 zijn de Provinciale Structuurvisie, de Verordening Ruimte en de Uitvoeringsagenda vastgesteld door de Provinciale Staten van Zuid-Holland. In de 'Visie op Zuid-Holland' beschrijft de provincie haar doelstellingen en provinciale belangen. De nieuwe integrale Structuurvisie voor de ruimtelijke ordening vervangt de vier streekplannen en de Nota Regels voor Ruimte (2005). De Structuurvisie vormt het beoordelingskader van Gedeputeerde Staten voor gemeentelijke ruimtelijke plannen.

De beleidsregel 'Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)' is in 2011 geactualiseerd. De herziening van de beleidsregel is in voorbereiding en zal in 2012 worden

uitgewerkt en toegelicht in de herziene provinciale beleidsregel 'Compensatie Natuur, Recreatie en landschap Zuid-Holland' (2012).

In het nieuwe compensatiebeginsel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- de Ecologische Hoofdstructuur;
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden in de Zuidvleugel;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten worden niet meer genoemd in het compensatiebeginsel.

De planlocatie Tempel wordt in de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland aangeduid als 'Agrarisch landschap', de planlocatie Randenburgseweg als 'Agrarisch landschap – boom- en sierteelt'.

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee verschillende planlocaties. De planlocatie 'Tempel' ligt in het kilometervak met de Amersfoortse coördinaten 107-453.

De planlocatie 'Randenburgseweg' ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten 105-452 en 105-453.



Figuur 2: Planlocaties: (T) locatie Tempel, (R) locatie Randenburgseweg

De planlocatie Tempel bevindt zich op twee weidepercelen, gescheiden door een sloot. Het noordelijk gelegen perceel wordt aan de oost- en westzijde begrensd door smalle, ondiepe sloten. Het zuidelijk gelegen perceel wordt aan de oostzijde begrensd door een smalle, ondiepe sloot en aan de westzijde door de Tempeldijk. Het zuidelijk gelegen perceel wordt momenteel begraaasd door koeien.

De planlocatie Randenburgseweg bestaat uit de oostelijke berm naast de reeds bestaande weg en het aan de westzijde van de weg gelegen landhoofd naar de toekomstige Gouwedreef.

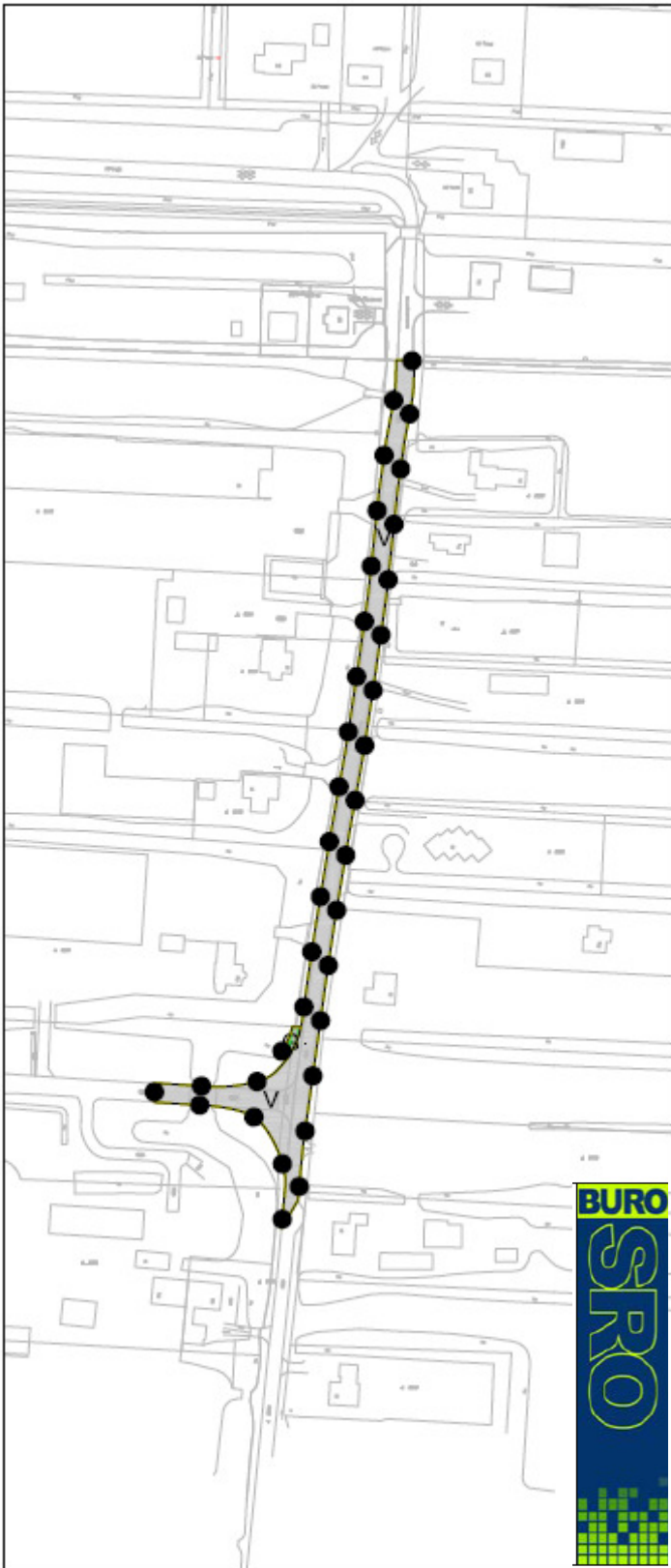
3.2 Voorgenomen plannen

Op de planlocatie Tempel wordt een aansluiting gerealiseerd van de Rondweg op de Middelweg. Hiertoe zullen enkele stukken sloot gedempt worden en zal een deel van een sloot worden omgelegd. Op de planlocatie Randenburgseweg wordt de Randenburgseweg in oostelijke richting over het gehele traject twee meter verbreed en wordt in westelijke richting een kruising aangelegd naar de Gouwedreef, de toekomstige weg die een verbinding zal gaan vormen tussen de Randenburgseweg en de N207. De sloot ter hoogte van het landhoofd zal

deels gedempt worden om ruimte te creëren voor de kruising. Ter compensatie zal vervangend water gegraven worden.



Figuur 3: Planlocatie Tempel



Figuur 4: Planlocatie Randenburgseweg

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke (streng) beschermde plant- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens die door medewerkers van Watersnip Advies zijn verzameld tijdens eerdere inventarisaties in de omgeving van het plangebied. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op 20 juni 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied.

4.2 Flora

Op de planlocatie Tempel bestaat de vegetatie op de weidepercelen voor het grootste deel uit verschillende grassoorten, zoals Engels raaigras, Gestreepte witbol en Veldbeemdgras. Er komen verschillende kruidachtige gewassen voor, zoals Kruidende boterbloem, Scherpe boterbloem, Witte klaver, Perzikkruid, Schijfkamille en Grote weegbree. In de oever van de dwarsslot tussen de twee percelen komen Liesgras, Moerasmuur, Waterpeper en Moerasvergeet-mij-niet voor. De algemeen beschermde Zwanenbloem (tabel 1 FF-wet) is hier ook aangetroffen. In de dwarsslot komen soorten voor als Hoornblad, Tenger fonteinkruid, Klein kroos en Veelwortelig kroos. De sloten ten oosten en ten westen van de percelen zijn ondiep en van matige kwaliteit. Boven de baggerlaag staat tot maximaal 15 cm water. Watervegetatie is hier nauwelijks aanwezig.

Op de planlocatie Randenburgseweg komen in de berm verschillende grassoorten voor, zoals Engels raaigras, Grote vossenstaart, Gestreepte witbol en Veldbeemdgras. Daarnaast groeien er verschillende kruidachtige soorten, zoals Scherpe boterbloem, Leverkruid, Ridderzuring, Grote brandnetel, Kleefkruid, Fluitenkruid, Gewone melkdistel, Groot hoefblad, Grote en Smalle weegbree, Zilverschoon, Rode en Witte klaver, Akkerkool en Vergeet-mij-niet. In de slot die deels gedempt zal worden, groeien soorten als Grof hoornblad en Waterpest.

Naast de algemeen beschermde Zwanenbloem zijn er geen beschermde plantensoorten waargenomen binnen de planlocaties. Er is ook geen geschikt biotoop aangetroffen voor andere beschermde plantensoorten. Er worden daarom geen andere beschermde plantensoorten verwacht binnen het plangebied.

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn op de locatie Tempel verschillende algemene vogelsoorten waargenomen op en nabij het terrein, zoals Wilde eend, Meerkoet en Kauw. In het

achterliggende weidegebied broeden verschillende weide- en watervogels, zoals Kievit, Scholekster, Grutto (Rode Lijst status 'gevoelig'), Tureluur (Rode Lijst status 'gevoelig'), en Slobeend (Rode Lijst status 'kwetsbaar').

Op de locatie Randenburgseweg zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen, zoals Merel en Tjiftjaf. De hagen die dienen als erfafscheidingen bij de woningen aan de oostzijde van de Randenburgseweg kunnen broedgelegenheid bieden aan verschillende algemene vogelsoorten. Deze erfafscheidingen vallen deels binnen een zone van twee meter van de bestaande weg en zullen mogelijk plaats moeten maken voor de verbreding van de weg.

Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van enkele vogelsoorten, zoals de Gierzwaluw en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. Er zijn binnen het plangebied geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Op basis van de biotoopkenmerken worden ook geen jaarrond beschermde nesten verwacht.

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) en Bittervoorn (tabel 3 FF-wet, Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomen in de omgeving van beide planlocaties. Op de locatie Tempel worden Kleine modderkruiper en Bittervoorn worden niet verwacht, omdat het biotoop ongeschikt is voor deze soorten. De sloten rond de weidepercelen zijn van matige kwaliteit en zeer ondiep. Boven de baggerlaag staat tot maximaal 15 cm water. De dwarssloot tussen de percelen is van iets betere kwaliteit en iets dieper (ongeveer 30 cm water), maar nog steeds onvoldoende voor het voorkomen van de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn. Er worden op de planlocatie Tempel ook geen andere (streng) beschermde vissoorten verwacht.

Op de planlocatie Randenburgseweg is het biotoop wel geschikt voor Kleine modderkruiper en Bittervoorn. Deze soorten worden hier ook verwacht. Er worden op de planlocatie Randenburgseweg geen andere (streng) beschermde vissoorten verwacht.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie is op de planlocatie Tempel de algemeen beschermde Gewone pad waargenomen. De algemeen beschermde Groene kikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander (allen tabel 1 FF-wet) worden hier ook verwacht.

Tijdens de veldinventarisatie zijn op de planlocatie Randenburgseweg geen beschermde amfibieën waargenomen. Er kan echter aangenomen worden dat Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander ook op deze locatie voorkomen.

Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Rugstreeppad (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'gevoelig') voorkomt in de directe omgeving van beide planlocaties. Tijdens de inventarisatie is de Rugstreeppad niet aangetroffen. Het huidige biotoop binnen de planlocaties is voor deze soort ook niet geschikt. Wanneer er voor de aanleg/verbreding van de Rondweg zand gestort wordt dat lang onbewerkt blijft liggen, wordt het plangebied mogelijk wel interessant als voortplantings- en/of overwinteringsgebied voor de Rugstreeppad en zou deze soort zich binnen het plangebied kunnen vestigen. Er zijn binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën of geschikt biotoop voor (streng) beschermde amfibieën aangetroffen. Er worden daarom geen andere (streng) beschermde amfibieën verwacht binnen het plangebied.

4.3.4 Zoogdieren

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde zoogdieren waargenomen. Op beide planlocaties worden wel verschillende algemeen beschermde zoogdiersoorten verwacht, zoals Veldmuis en Egel (beiden tabel 1 FF-wet).

Er is op geen van beide locaties geschikt biotoop aangetroffen voor streng beschermde zoogdieren. Streng beschermde zoogdieren worden hier daarom niet verwacht.

4.3.5 Vleermuizen

Uit de bureaustudie blijkt dat verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger (allen tabel 3 FF-wet / bijlage IV Habitatrichtlijn). Op basis van de gebiedskenmerken wordt ingeschat dat de planlocaties geen belangrijke functies vervullen voor vleermuizen. Er bevinden zich binnen de planlocaties geen bouwwerken die kunnen dienen als rust- of verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten. Ook bevinden zich binnen de planlocaties geen bomen die geschikt zijn als kolonieboom voor boombewonende soorten. Er zijn geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. Mogelijk hebben de weidepercelen op de locatie Tempel wel een functie als foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten.

4.3.6 Reptielen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Ringslang (tabel 3 FF-wet / Rode Lijst status 'kwetsbaar') incidenteel voorkomt in de omgeving van beide planlocaties. De Ringslang is voor de voortplanting afhankelijk van broedhopen. Deze soort overwintert onder meer in oude konijnenholen, in hooihopen, onder takkenbossen en braamstruiken. Op geen van beide planlocaties zijn geschikte voortplantings- en/of overwinteringsplaatsen voor de Ringslang aangetroffen.

Er worden geen andere (streng) beschermde reptielen verwacht binnen de planlocaties.

4.3.7 Overige soorten

Er zijn tijdens de inventarisatie geen beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelden aangetroffen. Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Platte schijfhoren (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'kwetsbaar') mogelijk voorkomt in de omgeving van de planlocaties. De Platte schijfhoren heeft een voorkeur voor helder, stilstaand of zwakstromend water met een rijke plantengroei. De soort komt vooral voor in laagveengebieden, met name in wateren met een veenbodem. De sloten binnen de planlocatie Tempel bieden geen geschikt biotoop voor de Platte schijfhoren. De onderwatervegetatie is onvoldoende ontwikkeld. Bovendien bevindt zich veel bagger in de sloten. De Platte schijfhoren wordt hier daarom niet verwacht. De sloten binnen de planlocatie Randenburgseweg bieden mogelijk wel geschikt biotoop voor de Platte schijfhoren.

Uit de bureaustudie blijkt verder dat de streng beschermde libellensoort Groene glazenmaker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd') voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Groene glazenmaker is voor de ei-afzet afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Binnen de planlocaties is geen Krabbenscheer aangetroffen. De Groene glazenmaker wordt hier daarom niet verwacht.

Op basis van de verspreidingsgegevens en terreinkenmerken worden geen andere beschermde ongewervelden verwacht binnen de planlocaties.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura2000, beschermde natuurmonumenten, (P)EHS gebieden of ecologische verbindingszones).
- Voor de algemeen beschermde soorten (Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Zwanenbloem) geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de FF-wet wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De FF-wet hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de FF-wet, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- Het plangebied, met name de locatie Tempel, zou tijdens de werkzaamheden, als er zand gestort wordt als voorbelasting, geschikt kunnen worden als voortplantings- en/of overwinteringsgebied voor de streng beschermde Rugstreeppad (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrictlijn / Rode Lijst status 'Gevoelig'). Om vestiging van de Rugstreeppad te voorkomen moet gedurende de werkzaamheden voorkomen worden dat er tijdens het voortplantingsseizoen ondiepe poelen en plassen ontstaan op het terrein waarin deze paddensoort z'n eieren kan leggen. Daarnaast moet voorkomen worden dat er aan het begin van het overwinteringsseizoen zand en/of grond onbewerkt ligt waar de Rugstreeppad zich ter overwintering kan ingraven. *Belangrijk is dat de vestiging van de Rugstreeppad ten alle tijden wordt tegengegaan. Op het moment dat de soort aangetroffen wordt, moet er een ontheffing aangevraagd worden. Dit kan ernstige vertraging opleveren.*
- Uit de bureaustudie blijkt dat de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper en Bittervoorn voorkomen in de omgeving van beide planlocaties. Op de locatie Tempel worden deze soorten niet verwacht, omdat het biotoop niet geschikt is voor deze soorten. Op de locatie Randenburgseweg is het biotoop wel geschikt voor deze vissoorten. Kleine modderkruiper en Bittervoorn worden hier daarom verwacht. De Bittervoorn valt in de categorie van de strengst beschermde soorten (tabel 3 FF-wet &

Bijlage IV Habitatrichtlijn). Voor deze soorten wordt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing verleend op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De voorgenomen plannen vallen hier niet onder. Er kan voor dit project daarom geen ontheffing verleend worden. Dit betekent dat het project alleen doorgang kan vinden indien schade aan de populatie bittervoorns wordt voorkomen. *Er dient een Ecologisch Werkprotocol te worden opgesteld voor de Bittervoorn, waarin maatregelen beschreven worden om schade aan de gunstige staat van instandhouding van de soort te voorkomen.*

In dit protocol dient ondermeer het volgende te worden opgenomen:

- Het biotoop dient te allen tijde volledig functioneel te zijn. Dit betekent dat vervangend water bij voorkeur gecreëerd wordt alvorens de demping plaatsvindt. Eventueel is het mogelijk om het dempen en vergraven tegelijkertijd te laten plaatsvinden. Er mag echter niet eerst gedempt worden.
- Werkzaamheden aan watergangen worden in beginsel uitgevoerd in de periode van 15 juli tot 1 november, met een voorkeur voor de maanden september en oktober. Dit is de periode tussen de voortplantingsperiode (globaal van april tot augustus) en de winterrust (globaal van november tot maart) van vissen en amfibieën.
- Direct voorafgaand aan plaatselijke werkzaamheden dienen de aanwezige vissen te worden verjaagd, bijvoorbeeld door met een schepnet door het water te waden, waarbij ook de modderlaag wordt meegenomen.
- Dempings- en vergraafwerkzaamheden worden in één richting uitgevoerd. De aanwezige diersoorten hebben zo de mogelijkheid om te vluchten.
Werkzaamheden dienen in het veld begeleid te worden door een ecologisch deskundige.

- De streng beschermde slak Platte schijfhoren komt mogelijk voor in de watergang langs de Randenburgseweg. Ook de Platte schijfhoren valt in de categorie van de strengst beschermde soorten (tabel 3 FF-wet & Bijlage IV Habitatrichtlijn). *In het Ecologisch Werkprotocol dienen ook maatregelen te worden opgenomen om schade aan de gunstige staat van instandhouding van de Platte schijfhoren te voorkomen.*

In het protocol dient voor de Platte schijfhoren het volgende te worden opgenomen:

- Voorafgaand aan werkzaamheden wordt de slootvegetatie, waar mogelijk de Platte schijfhoren op aanwezig is, opgeduwd/verplaatst naar een locatie waar op dat moment geen werkzaamheden plaatsvinden. Het verplaatsen van de waterplanten dient te gebeuren vóórdat deze zijn afgestorven en de Platte schijfhoren zich heeft teruggetrokken in de bodem, dus kort na 1 september, afhankelijk van de situatie ter plaatse en de watertemperatuur.

- Door de voorgenomen plannen zal geen schade ontstaan aan de gunstige staat van instandhouding van de verschillende streng beschermde vleermuissoorten die voorkomen in de omgeving van het plangebied. Er bevinden zich geen rust- of verblijfplaatsen voor gebouw- of boombewonende soorten binnen de planlocaties. Ook zijn er geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. Mogelijk hebben de weidepercelen op de locatie Tempel

een functie als foerageergebied. Foerageergebied is echter alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten, doordat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn. Dit is op deze locatie niet het geval. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. In dit geval zal de afname van het foerageergebied geen nadelige gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van de vleermuispopulatie(s). Er hoeft voor deze soorten daarom geen ontheffing aangevraagd te worden.

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om de oevers van de sloten op beide planlocaties op een natuurvriendelijke wijze in te richten, zodat gunstig biotoop ontstaat voor vissen en amfibieën.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, Aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998.
5. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. *Vleermuisprotocol 2012*, 24 februari 2012.

Geraadpleegde internetsites:

6. www.rijksoverheid.nl
7. www.ravon.nl
8. www.vleermuis.net
9. www.zuid-holland.nl
10. waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

